

مروری بر بیماری خراش گربه

در ایران و جهان

دکتر کتایون اسکویی زاده

استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور

سرشناسه : اسکویی زاده، کتابون، ۱۳۵۶

عنوان و نام پدیدآور : مروری بر بیماری خراش گربه در ایران و جهان/کتابون اسکویی زاده

مشخصات نشر: دزفول: اهورا قلم، ۱۳۹۲

مشخصات ظاهری : ۷۷ ص: مصور (بخشی رنگی)

شابک : ۷-۰۰-۷۱۲۵-۶۰۰-۹۷۸

یادداشت : کتابنامه

وضعیت فهرست نویسی : فیفا

موضوع : بیماری خراش گربه

موضوع : عفونتهای پارتونلا

موضوع : گربه ها - بیماری ها

رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ۵ الف ۲ ب / ۲۰۱ QR

رده بندی دیویی : ۶۱۶/۰۱۴۲۷

شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۱،۱۵۵۶

مروری بر بیماری خراش گربه در ایران و جهان

نویسنده : دکتر کتابون اسکویی زاده

انتشارات : اهورا قلم

قطع : وزیری

نوبت چاپ : اول - پاییز ۱۳۹۲

چاپ و نشر : راونیز // بارک

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه

قیمت : ۲۰۰۰ تومان

ISBN:978-600-7125-00-7

شابک : ۷-۰۰-۷۱۲۵-۶۰۰-۹۷۸

www.ahora-ghalam.ir

ahora.ghalam@yahoo.com

آدرس: دزفول، خیابان اکباتان، بین خ میرداماد و خ قاضی، کوچه بنفشه، پلاک ۱۹۴

شماره تماس : ۰۹۱۶۶۴۱۵۸۹۴ - ۰۶۴۱۲۲۶۹۱۲۴

تشکر و قدر دانی

- بدینوسیله از اساتید و دامپزشکان نامبرده در ذیل به جهت همکاری‌های بی‌دریغشان در جمع‌آوری نمونه‌های بالینی و بررسی‌های علمی سپاسگزاری می‌شود، چرا که بدون همکاری و همیاریشان این اثر پدید نمی‌آمد.

دکتر زهرا احمدی نژاد

(عضو هیات علمی دانشکده پزشکی دانشگاه تهران)

دکتر سید جاوید آل داود، دکتر تقی زهرایی صالحی

(اعضاء هیات علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران)

دکتر بهمن مصلی نژاد، دکتر مسعود رضا صیفی شاپورآبادی

(اعضاء هیات علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه شهید چمران اهواز)

دکتر محمدرضا محزونیه

(عضو هیات علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه شهرکرد)

دکتر بیژن ضیایی اردستانی و دکتر خدیجه ثنایی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: میکروب شناسی	۱۳
نام گذاری و طبقه بندی	۱۴
بیماری زایی در انسان	۱۵
بیماری زایی در حیوانات	۱۹
مرفولوژی	۲۰
ویژگی های رشد	۲۳
اپیدمیولوژی	۲۳
پاتوژنز	۲۶
فصل دوم: یافته های بالینی	۲۹
انسان	۳۰
بیماری خراش گربه	۳۰
آندوکاردیت	۳۳
باسیلاری آنژیو ماتوزیس	۳۳
گربه ها	۳۴

سگ‌ها..... ۳۶

جنبه‌های ایمنی شناسی..... ۳۷

فصل سوم: مدیریت بیماری خراش گربه..... ۴۱

تشخیص..... ۴۲

درمان..... ۴۵

پیشگیری در گربه..... ۴۷

ملاحظات بهداشت عمومی..... ۴۹

فصل چهارم: بررسی و مقایسه نتایج بدست آمده در مورد عامل بیماری

خراش گربه در ایران و سایر نقاط جهان..... ۵۵

فهرست منابع..... ۷۰

مقدمه:

بیماری خراش گربه (CSD) یکی از شایعترین تظاهرات تشخیص داده شده ناشی از عفونت‌های بارتونلایی در انسان است که از طریق گربه به انسان منتقل می‌گردد. عامل این بیماری بارتونلا هنسله^۱ است (۳۳، ۳۶). علائم بیماری در انسان اختصاصی نیست و در بسیاری موارد با وجود شیوع نسبتاً بالای بیماری در تشخیص تفریقی بیماری‌ها مورد توجه قرار نمی‌گیرد (۳۳). اولین فعالیتهای تحقیقی برای شناسایی سرولوژیک این بیماری در سال ۱۹۶۴ توسط دکتر هنگر انجام گرفت. شیوع این بیماری در شمال آمریکا ۲۸ درصد و در ژاپن ۶ تا ۲۲ درصد گزارش شده است (۲۵). در ایالات متحده آمریکا موارد ابتلای سالانه بیماری خراش گربه (CSD) به ۲۵۰۰۰ مورد می‌رسد (۳۶). ابتلای انسان به این بیماری ممکن است در اثر تماس با گربه اهلی که به عنوان مخزن یا ناقل بیماری می‌باشد، (معمولاً از راه خراش یا گزش) رخ دهد (۵، ۳۲).

با وجود مطالعات انجام شده در سالهای اخیر هنوز نقش گربه به عنوان تنها عامل انتقال بیماری روشن نشده و اعتقاد بر این است که گربه‌ها احتمالاً مخزن بیماری هستند یا فقط به عنوان حاملان مکانیکی عمل می‌کنند، همچنین در مطالعاتی که

1. Bartonella henselae

اخيراً صورت گرفته مشخص شده اين بيماري از طريق سگ‌ها نيز مي‌تواند به انسان منتقل گردد (۴۶).

در گربه باکترىمىک ممکن است خراشيدن يا گاز گرفتن محلهاى گزش کک روى بدن گربه و نيز ليسيدن پنجه‌ها باعث انتقال آلودگى به پنجه و دهان گردد. ابتلاى تصادفى يک محقق به وسيله يک گربه باکترىمىک مؤکد اين نقش دوگانه گربه‌ها در انتقال بارتونلا هنسله مي‌باشد به گونه‌ايکه به عنوان ناقل (vector) در انتقال بارتونلا هنسله از گربه به انسان و به عنوان مخزن (reservoir) در انتقال جرم از گربه به گربه نقش دارند. کک گربه نيز به عنوان ناقل در انتقال آلودگى از گربه به گربه نقش دارد (۴۹).

بارتونلا هنسله مي‌تواند در افراد داراي ضعف سيستم ايمنى به ويژه کسانى که به ويروس ايدز مبتلا هستند، بيماريهاى خطرناکى ايجاد کند.

بارتونلا هنسله از خون بيماران داراي ضعف ايمنى و مبتلا به باسيلارى آنژیوماتوزيس (bacillary angiomatosis)، باسيلارى پلئوزيس (bacillary peliosis) يا باکترىمى راجعه و از يک بيمار مبتلا به آندوکارديت جدا شده است (۴۹).

جدا سازی بارتونلا هنسله از گربه‌های اهلی از نقاط مختلف جهان از جمله شمال آمریکا، اروپا، ژاپن، فیلیپین، تایلند، اندونزی و استرالیا گزارش شده است (۱۴، ۲۷، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۴).

مطالب نگاشته شده در این کتاب نتایج اولین بررسی‌های صورت گرفته در مورد وجود این عامل، تیتراژ آنتی بادی در گربه و انسان، علائم احتمالی و عوامل مستعد کننده در انتقال آن به انسان، نقش گربه و همچنین سگ به عنوان عامل انتقال بیماری در ایران می‌باشد که با گزارشاتی از سایر نقاط جهان مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است. با توجه به مشاهده بیماری خراش گربه در انسان و در عین حال درصد نسبتاً بالای ابتلا به بیماری در بسیاری از کشورها مثل ایالات متحده آمریکا که سالانه ۲۵ هزار مورد می‌باشد (۲۶)، عدم گزارش این بیماری در ایران می‌تواند به دلایلی از جمله خود محدود بودن این بیماری در موارد سلامت و قوت ایمنی بدن، عدم توجه پزشکان به علائم پیچیده و غیر اختصاصی این بیماری و عدم وجود امکانات تشخیصی لازم، مرتبط باشد. بر اساس بررسی‌های صورت گرفته در مقالات علمی داخل کشور در رابطه با بیماریها و عفونت‌های ناشی از گاز گرفتگی‌های حیوانات، گزارشی دال بر تشخیص مستند بیماری خراش گربه در ایران وجود ندارد و به نظر می‌رسد در مواردی که پزشکان با بیماران مشکوک به ابتلا به این بیماری برخورد داشته‌اند، تشخیص بر اساس سابقه تماس با گربه و پاسخ به درمان صورت

گرفته است. به هر حال گزیدگی‌ها و خراشیدگی‌های ناشی از حیوانات یک مساله شایع در کشور ما می‌باشد و موارد متعدد گزارش پیشگیری و درمان هاری پس از تماس (post-exposure treatment, PET) توسط حیوانات شاهدهی بر این مدعاست.

با توجه به شباهت بسیار زیاد علایم بیماری خراش گربه با بیماریهای مهمی همچون سل و سایر عفونتهای میکوباکتریایی، تولا رمی، طاعون، بروسلوز، سیفلیس، اسپروتریکوز، هیستوپلاسموز، توکسوپلاسموز، منونوکلئوز عفونی، لنفوما و سایر نئوپلاسمها و آدنیت‌های باکتریایی و حتی ایدز لازم دیده شد که در مورد میزان آلودگی و خطر گربه و سگ در انتقال بیماری و تاثیر نگهداری از حیوانات خانگی در مثبت شدن سرمی صاحبان آنها به عامل این بیماری، مطالعاتی در ایران نیز صورت بگیرد. لذا نمونه‌گیری در شهرهایی از ایران (تهران، شهرکرد و اهواز) با شرایط آب و هوایی متفاوت (معتدل، سردسیر، گرمسیر) جهت نیل به این اهداف صورت گرفت.